

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af Diamanten, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>.

Bøger og bibliotek

Ellen og Adam er årets historiske bog. Historikeren Morten Møller (f. 1978) modtog prisen *Årets historiske Bog* for sin bog *Ellen & Adam. En fortælling om kærlighed og terror i Stalins Moskva*, som er en dokumentarisk fortælling om to skandinavers livsfarlige rejse ind i hjertet af 1930'ernes Sovjetunionen.

Bogen er baseret på et omfattende forskningsarbejde og på hidtil ukendte breve, dagbøger og hemmeligstemplede dokumenter fra danske og udenlandske arkiver, og den leverer bl.a. helt nye oplysninger om danske kurerers centrale arbejde i kommunismens hemmelige apparat.

Morten Møller har gennem snart 10 år været tilknyttet bibliotekets Forskningsafdeling. Han har tidligere udgivet biografier om Mogens Fog og Børge Houmann og arbejder nu på et projekt om de danske frivillige i den spanske borgerkrig i 1930'erne.

Prisen er oprettet af Dansk Historisk Fællesråd i 2003, og de nominerede er udpeget af en faglig komité, hvorefter læserne stemmer på deres foretrukne kandidat. Prisen, der er på 35.000 kr., blev overrakt af kulturminister Marianne

Jelved på festivalen 'Historiske Dage', som foregik i Øksnehallen i København den 14. og 15. marts 2015.

'Collaboration to Clarify the Costs of Curation' – eller: Hvad koster det?

Det er en udbredt opfattelse, at det nærmest ikke koster noget at opbevare digitale materialer; priserne på harddiske er faldet støt gennem de sidste 20-30 år, og vi har hver især store mængder – ofte ubrugt – lagerplads på vore computere. Så det må da være meget billigere at opbevare e-bøger end fysiske bøger, som kræver store reoler?

Svaret er ikke så enkelt, for hvis vore efterkommere også skal kunne læse e-bøgerne, skal de ikke blot opbevares i flere kopier i nedkølede server-rum, de skal også kunne læses både af samtidens og fremtidens software – og her ligger den store udfordring. Derfor forskes der intenst i at overvinde disse vanskeligheder på økonomisk forsvarlige måder.

Biblioteket har gennem konservator, ph.d. Ulla Bøgvad Kejser været partner i det to-årige EU-projekt 'Collaboration to Clarify the Costs of Curation' (4C), som netop søger at afdække disse problemstillinger. Projektet er i foråret blevet endeligt evalueret af et ekspertpanel nedsat af EU-kommissionen, og det modtog i den forbindelse karakteren 'Excellent'.

Projektets flagskib er platformen 'Curation Costs Exchange' <www.curation-exchange.org>, som samler og formidler lettilgængelig viden om omkostninger og nytteværdi af digital samlingsforvaltning, og som giver adgang til en række modeller og værktøjer, bl.a. et redskab, der gør det muligt at sammenligne omkostninger på tværs af institutioner.

Kastellet i København. Nu bliver også hovedstaden og Sjælland tilgængelig i luftfotoportalen.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

“Danmark set fra Luften – før Google” indtager Sjælland

Takket være en bevilling fra *Aage og Johanne Louis-Hansens Fond* på 8 mio. kr., kan Det Kongelige Bibliotek sikre en stor geografisk udvidelse af luftfotoportalen “Danmark set fra Luften – før Google”. Portalen har lige nu over 400.000 luftfotos online, som ved brugernes hjælp (“crowdsourcing”) bliver beriget med supplerende oplysninger (metadata), f.eks. ved at etablere eller korrigere stedsangivelser og lokale ejerforhold.

Biblioteket kan ved hjælp af bevillingen gennemføre retrodigitaliseringen af næsten 1 mio. luftfotos taget over Sjælland og omliggende øer og dermed invitere borgere fra København, øvrige

Sjælland og Lolland-Falster og andre med topografisk viden om området til at hjælpe med. “Danmark Set fra Luften – før Google” er nemlig ikke kun et formidlingsprojekt, men i lige så høj grad et projekt, der involverer brugerne. Det Kongelige Bibliotek har brug for hjælp til at placere de gamle fotos af gårde, virksomheder og byområder præcist, og det kan gøres via applikationen

<www.kb.dk/danmarksetfraluftten>

Her kan man flytte luftfotos hen til en korrekt placering og/eller give en kommentar og andre oplysninger med på vejen.

“Danmark Set fra Luften – før Google” begyndte på Fyn, hvorfra biblioteket

i 2012 og 2013 frigav 200.000 luftfotos. Allerede i løbet af to år var samtlige billeder korrekt placeret af brugerne. Dernæst kom turen til Bornholm og Kattegatterne, og i skrivende stund er brugere fra Vestjylland i fuld gang med at placere endnu 200.000 luftfotos fra det tidligere Ringkøbing Amt.

Interessen for at hjælpe med dette arbejde har været overvældende, og Det Kongelige Bibliotek er dybt taknemmelig for brugernes store interesse og hjælpsomhed, og derfor meget glad for, at succesen nu kan fortsætte på og med Sjælland, som forventes online i begyndelsen af 2016.

Seminarer

Musik som identitet

Temadag i Blixen, 9. marts 2015

En gruppe musikforskere afholdt en temadag med fem foredrag om "musik som identitet".

Musik synes i vor tid at være vigtig for flere mennesker end nogensinde før. Musikaktiviteter og musikvaner er tæt knyttet til og har betydning i livsforløbet. Musik forbindes med minder om mennesker og begivenheder og er herunder også sammenvævet med milepæle og skarpe brud i tilværelsen. På den måde opbygger man sin identitet og personlige historie blandt andet ved hjælp af musik. Mennesker har evnen til at identificere sig med forskellige grupper og fænomener livet igennem. Dette kommer meget klart til udtryk gennem aktiv musicering, altså at synge, spille og lytte til musik sammen med andre.

Forskerne besvarede på dette seminar spørgsmål som: Hvilken betydning har musik for identitetsdannelsen? Hvad

fortæller menneskers musik-erindringer om deres sociale og kulturelle tilhørsforhold og om deres grundlæggende værdier? Hvordan bruges musik som identitetsmarkør af individer og grupper? Er der en sammenhæng mellem musik, identitet og helse/sundhed?

Programmet så således ud:

- Lars Ole Bonde: "Det man hører, er man selv" – musik og identitet set gennem musikforskningens briller.
- Ansa Lønstrup: Lytning i fællesskaber – et identitetsskabende korrektiv til fikseringen på den individuelle biografi?
- Jens Henrik Koudal: Klassisk musik som identitet hos to amatørmusikere.
- Peder Kaj Pedersen: Celestin/Floridor eller Leonard? Komponisten, kirkemusikeren og musikpædagogen Bernhard Christensen i slutningen af 1920'erne set i et musikalsk identitetsperspektiv.
- Charlotte Rørdam Larsen: "Fortidens længsler i fortidens sange" – 1960'erne genoplevet gennem musik.

Tæt på Mozartforskningen

Blixen, 24. marts 2015

I forbindelse med Diamantensemblets koncert *Mozart, Mozart, Mozart* den 24. marts arrangerede Dansk Center for Musikudgivelse ved Det Kongelige Bibliotek i samarbejde med Dansk Mozartselskab et symposium med tre forskere fra *Internationale Stiftung Mozarteum Salzburg* dette seminar om aspekter af nutidens og fremtidens Mozart-udgivelser.

Internationale Stiftung Mozarteum i Salzburg er verdens førende Mozartinsti-

tution og har siden 1841 forvaltet arven efter komponisten. Udover at være en profileret koncertarrangør samt ansvarlig for to museer er Mozarteum centrum for den internationale Mozartforskning. Programmet for seminaret var:

- Dr. Ulrich Leisinger: Mozarteums aktiviteter og udgivelsen af en helt ny version af Köchelfortegnelsen – den 9. i rækken – over Mozarts værker, et arbejde der har taget mere end 20 år.
- Dr. Christoph Großpietsch: Mozartikonografi og de mange højst forskellige Mozartportrætter.
- Magister Franz Kelnreiter: Die Digitale Mozart-Edition (DME) – Mozarts samlede værker på internettet.
- Centerleder, ph.d. Axel Teich Geertinger: Parallelopgaver og perspektiver for Dansk Center for Musikudgivelses arbejde med *Carl Nielsen Udgaven*, *Niels W. Gade Udgaven* og en række andre klassiske og moderne udgaver.

Saul og David

Seminar om Carl Nielsen opera

Blixen, 15. april 2015

Det er næsten 20 år siden Carl Niensens første opera *Saul og David* fra 1902 har været spillet på Det Kongelige Teater. Fra april i år kunne den ses igen i en nyopsætning i anledning af 150-året for komponistens fødsel. I denne anledning arrangerede Dansk Center for Musikudgivelse et seminar om musikalske, teologiske og dramaturgiske sider af operaen. Seminaret bestod af seks indlæg:

- Bodil Ejrnæs, fhv. lektor, Københavns Universitet, Teologisk Fakultet: Einar

Christiansens libretto og Det gamle Testamente.

- Michael Schönwandt, kapelmester: At dirigere 'Saul og David'.
- Peter Hauge og Niels Bo Foltmann, seniorforskere ved Dansk Center for Musikudgivelse ved Det Kongelige Bibliotek: Filologiske overvejelser omkring udgivelsen af operaen.
- Nila Parly, adjunkt, Københavns Universitet: Saul og David – Dramaturgiske udfordringer.
- Niels Krabbe, forskningsprofessor emeritus, fhv. leder af *Carl Nielsen Udgaven*: Saul og David, tilblivelse og reception.
- Anne Marie Reynolds, Associate Professor, Musicology, SUNY Geneseo, New York: Saul and David – musical structure.

Foredragsrække

A Room of One's Own

I 1929 skrev Virginia Woolf sit berømte essay *A Room of One's Own*, hvori hun reflekterede over datidens elendige vilkår for kvindelige forfattere. I 100-året for kvinders stemmeret i Danmark afholdes en foredragsrække om fire kvindelige skandinaviske forfatters liv og værk.

Om Karen Blixen: Kampen for den afrikanske farm

Dronningesalen, 11. marts 2015

Foredrag ved Benedikte F. Rostbøll, ph.d. i nordisk litteratur og forskningsstipendiat ved Det Kongelige Bibliotek.

Om Leonora Christina: I Blåtårn

Dronningesalen, 20. april 2015

Foredrag ved Maria Helleberg, forfatter, og Steffen Heiberg, dr.phil. og forskningsstipendiat ved Det Kongelige Bibliotek

Om Astrid Lindgren: Den euforiske ensomhed

Dronningesalen, 27. april 2015

Foredrag ved Jens Andersen, forfatter til den nyligt udkomne Lindgren-biografi *Denne dag, et liv*.

Kvinder og kunst – 100 år efter valgretten. Afsluttende debat

Dronningesalen, 20. maj 2015

I panelet: Anne Sophie Fogedby, producent af og ophavskvinde til Mungo Parks opsætning af Siri Hustvedts succesroman, *The Blazing World*; Nina Groes, direktør for KVINFO; Katja Iversen, CEO for Women Deliver.

Med udgangspunkt i Mungo Parks teaterstykke debatterede panelet kvinders muligheder for at skabe kunst og involvere sig i kulturlivet i dag.

De Unge og De Tunge

Ordscenens lille format i Café Øieblikket havde i foråret tre arrangementer, hvor en ung digter mødte en erfaren digter – efter eget valg:

Mads Vestergaard og Pia Søltøft
Caféscenen, 4. marts 2015

Asta Olivia Nordenhof og Trille
Caféscenen, 30. april 2015

Christel Wiinblad og Erik A. Nielsen
Caféscenen, 11. maj 2015

International Forfatterscene

International Forfatterscene havde i foråret 2015 besøg af:

Stefan Hertmans (Belgien)
Blixen, 19. marts 2015

Stefan Aust (Tyskland)
Dronningesalen, 23. april 2015

Manizha Bakhtari & Wasima Badghisy (Afghanistan)
Blixen, 21. maj 2015

Horace Engdahl (Sverige)
Blixen, 26. maj 2015

Fernisering

Huskomponisten Wayne Siegel
Atrium og Café Øieblikket, 24. april 2015

Kun afbrudt af et års pause har Fuzzys *Katalog*-musik siden 2001 spillet i Den Sorte Diamants atrium hver eneste dag kl. 13:00, men lørdag den 25. april var der nye klange i det store 12-kanals højtalersystem. Det Kongelige Biblioteks huskomponist Wayne Siegel har med støtte fra Statens Kunstfond skabt værket *Outside-In*, der med komponistens egne ord “forvandler atriet til en surrealistisk naturscene, hvor atriets lydanlæg udnyttes til at skabe et unikt og magisk rum.”

Et computerprogram sørger for, at der opstår nye og uforudsigelige musikalske kombinationer hver eneste dag. Ud over at spille i ca. tre minutter kl. 13:00 på alle åbningsdage vil *Outside-In* også kunne høres lørdag kl. 9:55 som akkompagnement, når man står og venter på at læsesalene åbner!

Joakim Eskildsen:
Foto fra "The
Roma Journeys".
Eskildsens foto-
kunst kan opleves
i udstillingen *En
verden jeg kan tro
på*, som vises i Det
Nationale Foto-
museum frem til
januar 2016.

Koncerter

Fyraften med Big Basco
Dronningesalen, 17. marts 2015

Mozart, Mozart, Mozart
Pianisten Marianna Shirinyan og
DiamantEnsemblet
Dronningesalen, 24. marts 2015

**Andreas Brantelid og Christian Ihle
Hadland**
Dronningesalen, 11. april 2015

DiamantEnsemblet: Kvindestemmer
Med sopranen Signe Asmussen
Dronningesalen, 28. april 2015

Fyraften med Lelo Nika Trio
Dronningesalen, 12. maj 2015

**Pianister i Diamanten: Marc-André
Hamelin**
Dronningesalen, 27. maj 2015

Udstillinger

I foråret er fire ny udstillinger åbnet:

Årets Pressefoto 2014
Udstilling og prisoverrækkelse
Det Nationale Fotomuseum
7. marts – 18. april 2015

Tidsbilleder
Øjeblikke i besættelsestiden, befrielsen og
tiden derefter
Kirkebybroen
29. april – 8. juni 2015

En verden jeg kan tro på
Joakim Eskildsen
Det Nationale Fotomuseum
22. maj – 31. januar 2016

Karen Gamborg: Tegningrække
Minimalistisk mini-udstilling i
Oktogonen
29. maj – 30. juni 2015